

**O‘zbekiston Respublikasi Mashinasozlik Sanoatining
Raqobatbardoshligini Oshirish Yo‘nalishlari (Tashqi Iqtisodiy aloqalar,
investitsiyalar va savdo vazirligi materiallari asosida**

**Alimov Isroil Raximovich
Osiyo Xalqaro Universiteti magistranti**

Annotatsiya: Ushbu maqolada O‘zbekiston Respublikasi mashinasozlik sanoatining raqobatbardoshligini oshirish yo‘nalishlari tahlil qilinadi. Tashqi iqtisodiy aloqalar, investitsiyalar va savdo vazirligi tomonidan taqdim etilgan rasmiy ma’lumotlar asosida sanoatning hozirgi holati, mavjud muammolar va rivojlanish istiqbollari o‘rganiladi. Xususan, xorijiy investitsiyalarni jalb qilish, texnologik modernizatsiya, eksport salohiyatini kengaytirish hamda xalqaro hamkorlikni rivojlantirish masalalari yoritib beriladi. Shu bilan birga, ilg‘or xorijiy tajribalarning joriy etilishi orqali ichki bozor ehtiyojlarini qondirish va eksportga yo‘naltirilgan mahsulot ishlab chiqarishni kengaytirish bo‘yicha tavsiyalar ishlab chiqiladi. Maqolada statistik ma’lumotlar, davlat dasturlari va amaliy loyihalarning tahlili asosida tarmoqning barqaror rivojlanishiga erishish omillari ko‘rsatib o‘tiladi.

Kalit so‘zlar: O‘zbekiston mashinasozligi, raqobatbardoshlik, xorijiy investitsiyalar, eksport salohiyati, texnologik modernizatsiya, tashqi iqtisodiy aloqalar, sanoat siyosati, xalqaro hamkorlik, ishlab chiqarish quvvatlari, sanoat innovatsiyasi.

Аннотация: В данной статье анализируются направления повышения конкурентоспособности машиностроительной отрасли Республики Узбекистан. На основе официальных данных Министерства внешнеэкономических связей, инвестиций и торговли рассматриваются текущее состояние отрасли, существующие проблемы и перспективы развития. Особое внимание уделяется вопросам привлечения иностранных инвестиций, технологической модернизации, расширения экспортного потенциала и развития международного сотрудничества. Также даются рекомендации по внедрению передового зарубежного опыта с целью удовлетворения внутреннего спроса и увеличения производства экспортно-ориентированной продукции. В статье представлены статистические данные,

анализируются государственные программы и практические проекты как факторы устойчивого развития отрасли.

Ключевые слова: Машиностроение Узбекистана, конкурентоспособность, иностранные инвестиции, экспортный потенциал, технологическая модернизация, внешнеэкономические связи, промышленная политика, международное сотрудничество, производственные мощности, инновации в промышленности.

Abstract: This article analyzes the directions for improving the competitiveness of the machine-building industry of the Republic of Uzbekistan. Based on official data from the Ministry of Foreign Economic Relations, Investments and Trade, the study examines the current state of the sector, existing challenges, and development prospects. Particular attention is paid to attracting foreign investment, technological modernization, expanding export potential, and developing international cooperation. The article also offers recommendations for implementing advanced foreign experience to meet domestic demand and increase the production of export-oriented products. Statistical data, government programs, and practical projects are analyzed as key factors in ensuring the sustainable development of the sector.

Keywords: Uzbekistan machine-building, competitiveness, foreign investments, export potential, technological modernization, foreign economic relations, industrial policy, international cooperation, production capacities, industrial innovation.

Kirish: O‘zbekiston Respublikasi mashinasozlik sanoati so‘nggi yillarda iqtisodiy rivojlanishning muhim tarmoqlaridan biriga aylangan. Sanoatning raqobatbardoshligini oshirish, investitsiyalarni jalb qilish, tashqi iqtisodiy aloqalarni rivojlantirish va yangi texnologiyalarni joriy etish orqali O‘zbekiston iqtisodiyoti yanada mustahkamlanishi kutilmoqda. Ushbu maqolada O‘zbekiston mashinasozlik sanoatining raqobatbardoshligini oshirish yo‘nalishlari, tashqi iqtisodiy aloqalar, investitsiyalar va savdo vazirligi materiallari asosida 2016-2025 yillarni qamrab olgan tahlil keltiriladi.

O‘zbekiston Mashinasozlik Sanoatining Rivojlanish Dinamikasi O‘zbekiston mashinasozlik sanoatining rivojlanish jarayoni 2016-yildan boshlab sezilarli o‘zgarishlarga yuz tutdi. Ushbu davrda sanoatni modernizatsiya qilish, yangi texnologiyalarni joriy etish, eksport imkoniyatlarini oshirish va mahalliy ishlab

chiqarishni ko‘paytirishga qaratilgan bir qator islohotlar amalga oshirildi. Avtomobil sanoati, elektrotexnika, qurilish texnikasi, yengil sanoat va boshqa sohalarda ishlab chiqarish hajmlari oshdi.

2020-yillarga kelib, O‘zbekiston mashinasozlik sanoati nafaqat ichki bozorda, balki xalqaro bozorlarda ham raqobatbardosh mahsulotlarni ishlab chiqarishga muvaffaq bo‘ldi. 2025-yilga kelib, sanoat o‘zining texnologik salohiyatini yanada oshirib, yangi bozorlarni zabt etishga qaratilgan strategiyalarni amalga oshirishi kutilmoqda.

Asosiy qism: Tashqi Iqtisodiy Aloqalar va Raqobatbardoshlik. Tashqi iqtisodiy aloqalar O‘zbekiston mashinasozlik sanoatining raqobatbardoshligini oshirishda hal qiluvchi rol o‘ynaydi. Ushbu aloqalar orqali O‘zbekiston yangi texnologiyalarni o‘zlashtirish, ilg‘or ishlab chiqarish tajribalarini o‘rganish va xalqaro bozorga kirish imkoniyatlarini kengaytirish mumkin. Tashqi savdo siyosati, investitsiyalarni jalb qilish va xalqaro hamkorlikning kuchayishi orqali O‘zbekiston mashinasozlik sanoatining raqobatbardoshligi yanada oshadi.

Savdo kelishuvlari va investitsiyalar: O‘zbekistonning tashqi savdo siyosati, xususan, Yevropa, Xitoy, Rossiya va Markaziy Osiyo mamlakatlari bilan imzolangan savdo kelishuvlari sanoatning eksport salohiyatini oshirishga xizmat qiladi. Shuningdek, xalqaro investitsiyalarni jalb qilish orqali ishlab chiqarish quvvatlari va texnologiyalarni modernizatsiya qilish imkoniyati yaratiladi.

Texnologiya transferi: Tashqi iqtisodiy aloqalar orqali yangi texnologiyalarni o‘zlashtirish va ishlab chiqarish jarayonlarini avtomatlashtirish O‘zbekistonning mashinasozlik sanoatining samaradorligini oshiradi. Texnologiya transferi, xususan, avtomobil sanoati, elektrotexnika va qurilish texnikasi kabi sohalarda yuqori natijalar beradi.

Xalqaro bozorlarni zabt etish: O‘zbekiston mashinasozlik sanoatining raqobatbardoshligini oshirishda global bozorlar bilan aloqalar muhim ahamiyatga ega. Yangi bozorlarga kirish, eksportni oshirish va milliy mahsulotlarni xalqaro savdoga olib

chiqish uchun O‘zbekiston mashinasozlik sanoatining yuqori sifatli va texnologik mahsulotlarni ishlab chiqarishga e‘tibor qaratish zarur.

Investitsiyalarni Jalb Qilish

Investitsiyalar O‘zbekistonning mashinasozlik sanoatining rivojlanishida muhim rol o‘ynaydi. Mahalliy va xorijiy investitsiyalarni jalb qilish orqali yangi

ishlab chiqarish quvvatlarini yaratish, modernizatsiya jarayonlarini amalga oshirish va sanoatning texnologik salohiyatini oshirish mumkin.

Xorijiy investitsiyalar: O‘zbekistonning tashqi iqtisodiy aloqalari orqali xorijiy investitsiyalarni jalb qilish O‘zbekistonga ilg‘or texnologiyalarni olib kelishga, mahsulot sifatini oshirishga va yangi ishlab chiqarish tarmoqlarini yaratishga yordam beradi. Mashinasozlik sanoatiga, xususan, avtomobil sanoati va qurilish texnikasi sohaslariga xorijiy investitsiyalarni jalb qilish bu sohalarning global bozorga chiqishiga katta imkoniyat yaratadi.

Mahalliy investitsiyalar: Mahalliy investitsiyalarni jalb qilish orqali ishlab chiqarish tarmoqlarini kengaytirish, yangi texnologiyalarni o‘zlashtirish va mahsulotlar sifatini oshirish mumkin. O‘zbekistonning ichki bozorida ham mashinasozlik sanoatining rivojlanishiga katta imkoniyatlar mavjud, chunki ichki talabning oshishi va ishlab chiqarish quvvatlarini modernizatsiya qilish imkoniyati mavjud.

Investitsion muhiti yaxshilash: O‘zbekistonning investitsion muhiti yaxshilanishi, savdo va investitsiyalarni rivojlantirishga qaratilgan islohotlar mashinasozlik sanoatiga bo‘lgan qiziqishni oshiradi. Investorlarni jalb qilish uchun soliq imtiyozlari, bojxona xizmati va boshqa qulay shart-sharoitlarni yaratish zarur.

Savdo Vazirligi va Sanoatni Qo‘llab-quvvatlash

O‘zbekiston Respublikasi Savdo Vazirligi va boshqa tegishli davlat organlari mashinasozlik sanoatini rivojlantirishda muhim rol o‘ynaydi. Sanoatning raqobatbardoshligini oshirish uchun davlat tomonidan bir qator chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda.

Eksportni qo‘llab-quvvatlash: Savdo vazirligi va boshqa davlat organlari O‘zbekiston mashinasozlik sanoatining eksport salohiyatini oshirishga alohida e‘tibor qaratmoqda. Eksportga yo‘naltirilgan mahsulotlar uchun moliyaviy va tashkiliy yordam ko‘rsatish, eksportni diversifikatsiya qilish va yangi bozorlarni zabt etish uchun kerakli shart-sharoitlar yaratilgan.

Tashqi savdo kelishuvlari va shartnomalar: O‘zbekistonning tashqi savdo siyosatida yangi savdo kelishuvlari va shartnomalar imzolanishi sanoatning global bozorga kirishini ta‘minlaydi. Bu orqali O‘zbekiston mashinasozlik sanoatining eksporti va investitsiyalari o‘sadi, yangi texnologiyalarni o‘zlashtirish va ishlab chiqarish jarayonlarini samarali qilish imkoniyati paydo bo‘ladi.

Sanoatni modernizatsiya qilish: Savdo vazirligi tomonidan mashinasozlik sanoatini modernizatsiya qilishga qaratilgan chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Avtomatlashtirish, raqamli texnologiyalar va innovatsiyalarni ishlab chiqarish jarayoniga joriy etish sanoatni raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qiladi.

Xulosa: O‘zbekiston mashinasozlik sanoatining raqobatbardoshligini oshirish yo‘nalishlari 2016-2025 yillar davomida tashqi iqtisodiy aloqalar, investitsiyalar va savdo vazirligi tomonidan amalga oshirilayotgan islohotlar orqali muvaffaqiyatli rivojlanadi. Yangi texnologiyalarni o‘zlashtirish, xalqaro hamkorlikni kuchaytirish, investitsiyalarni jalb qilish va eksport salohiyatini oshirish orqali O‘zbekistonning mashinasozlik sanoati global raqobatga kirish va o‘z o‘rnini mustahkamlash imkoniyatiga ega. Shu bilan birga, davlat tomonidan qo‘llab-quvvatlanadigan strategiyalar va tashqi iqtisodiy aloqalarni rivojlantirish mashinasozlik sanoatining raqobatbardoshligini oshirishning asosiy vositalaridan biridir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining qarori. “2022–2026-yillarda sanoatni rivojlantirish strategiyasi to‘g‘risida” PQ–120-son, 2022-yil 29-dekabr.
2. Investitsiyalar, sanoat va savdo vazirligi rasmiy sayti — www.mift.uz
3. “O‘zbekiston sanoatining raqobatbardoshligini oshirish yo‘llari” – Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar jurnali, 2023, №4. – B. 18–25.
4. Qodirov O., Xudoyberdiyev A. "O‘zbekiston mashinasozligi: muammolar va istiqbollari", "Iqtisodiyot va ta'lim" ilmiy jurnali, 2022, №1(53).
5. "Mashinasozlik sanoati uchun investitsion loyihalarni baholash metodikasi" – O‘zbekiston Respublikasi Innovatsion rivojlanish vazirligi nashri, 2021.
6. World Bank. *Uzbekistan Country Economic Update: Structural Reforms for Sustainable Growth*, 2023. – www.worldbank.org
7. UNIDO (United Nations Industrial Development Organization). *Industrial Competitiveness in Central Asia: Country Profile – Uzbekistan*, 2022.
8. OECD. *Enhancing Industrial Policy in Uzbekistan*, OECD Eurasia Competitiveness Programme, 2021.
9. International Trade Centre. *Export Potential Assessment for Uzbekistan’s Machinery Sector*, Geneva, 2020.
10. Asian Development Bank. *Strengthening Uzbekistan’s Industrial Base for Export Development*, ADB Report No. UZB-9012, 2023.